

VALITUS

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna

Valitus valtiovarainministeriön päätökseen oikaisuvaatimuksen hylkäämisestä liittyen valtiovarainministeriön päätöksestä VN/35660/2023 kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksiin vuodelle 2024

Asia

Orimattilan kaupunki on hakenut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 51 §:n nojalla oikaisua peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaamisesta 21.12.2023 annettuun valtiovarainministeriön päätökseen (VN/35660/2023). Valtiovarainministeriö on päätöksellään 26.6.2024 hylännyt oikaisuvaatimuksen.

Valituksen tekijä

Orimattilan kaupunki
Erkontie 9
PL 46
16301 Orimattila
kirjaamo@orimattila.fi
03 888 111

Yhteyshenkilöt

kaupunginjohtaja Kalle Larsson, Orimattila
kalle.larsson@orimattila.fi
0400 695 679

talousjohtaja Eero Aitkoski
eero.aitkoski@orimattila.fi
040 781 3988

VALITUS

Vaatus

Orimattilan kaupunki vaatii kumoamaan valtiovarainministeriön 26.6.2024 tekemän hylkävään päätöksen koskien Orimattilan kaupungin oikaisuvaatimusta koskien vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta.

Orimattilan kaupunki vaatii valtiovarainministeriötä poistamaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymän Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palkkaharmonisaatiota koskevan 20 miljoonan euron varauskirjauksen valtiovarainministeriön valtionosuuslaskelmasta Orimattilan kaupungin valtionosuutta vähentävänä tekijänä valtiovarainministeriön päätöksestä VN/35660/2023 kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksista vuodelle 2024.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on ministeriölle antamassaan selvityksessä ilmoittanut 5 053 799,87 euron osuuden palkkaharmonisaatiokustannuksista kohdentuneen vuodelle 2020. Vähintäänkin tämä osuus tulee poistaa valtionosuutta vähentävistä eristä.

Perustelut

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (616/2021, myöhemmin toimeenpanolaki) mukaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän (myöhemmin PPHYKY) henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle 1.1.2023. Liikkeenluovutuksen jälkeen hyvinvointialue on jatkanut PPHYKY:n aloittamaa neuvottelua palkkojen yhdenmukaistamisesta. PPHYKY:n keskeneräisen palkkaharmonisaatoratkaisun osalta Orimattilan kaupungin näkemys toimeenpanolain, työ sopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaisesti vuoden 2022 tilinpäätöksessä on ollut, että PPHYKY ei ole vastuussa tulevaan palkkaharmonisaatoratkaisuun liittyvistä korvauksista ja siten mahdollista korvausmenoa ei ole voitu pitää todennäköisenä tapahtumana eikä siitä olisi tullut tehdä pakollista varausta tilinpäätökseen.

PPHYKY:n tekemä palkkaharmonisaatiota ennakoiva 20 miljoonan euron tilinpäätösvaraus on muuttanut kuntayhtymän tilinpäätöksen 2022 alijäämäiseksi. Toimeenpanolain 33 §:n mukaan kuntayhtymien jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueille. Edellä kuvatusti alijäämä on syntynyt kirjanpitolain perusteella tehdystä palkkaharmonisaatiota koskevasta varauksesta. Palkkaharmonisaatiokorvaus ei ole syntynyt eikä siitä ole ollut sopimusta 31.12.2022 mennessä, jolloin kuntakuntayhtymä ei liikkeenluovutuksen jälkeen ole vastuussa 1.1.2023 jälkeen sovitusta kustannuksista. Näin ollen menoa ei olisi voinut pitää todennäköisenä eikä siitä olisi tullut tehdä tilinpäätösvarausta. Näin ollen ei ole perustetta alijäämään, johon kunnilla olisi kattamisvelvollisuus.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen 1.1.2023 jälkeen sopimassa palkkaharmonisaatoratkaisussa on kyse palkanerosta maksettavasta korvauksesta, joka perustuu työ sopimuslain syrjäntäkieltoon ja tasapuolisen kohtelun vaatimukseen. Korvaussaatava erääntyy asiasta tehtävän sopimuksen tai

VALITUS

tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Tällaista erääntymistä ei ole ollut olemassa liikkeenluovutuksen tapahtuessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle on ollut erityistä etua hyväksyä palkkaharmonisaatiovaraus PHHYKY:n jäsenkuntien maksettavaksi, koska tämä toimenpide lisäsi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen saamaa valtion rahoitusta vastaavalla tavalla. Hyvinvointialue ei ole ollut päätöstä tehdessään neutraalissa asemassa ja hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti tämä päätös olisi tullut siirtää puolueettoman toimijan tehtäväksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä perustettiin vuonna 2017. PHHYKY:n palkkaharmonisaatiota on toteutettu vuodesta 2018 lähtien. Palkkaharmonisaation toteuttamismallin osalta PHHYKY on konsultoinut mm. työoikeuden professori Seppo Koskista ja KT kuntatyönantajaa. Korkeimman oikeuden päätöksessä (2024:9) on katsottu, että sairaanhoitopiirin ryhdyttyä toimenpiteisiin palkkaharmonisoinnin toteuttamiseksi, ei erityistä määräaikaa palkkaharmonisoinnin osalta voida määrittää.

PHHYKY:ssa palkkaharmonisaatioon on käytetty pääosin valtakunnallisiin virka- ja työehtosopimuksiin sisältyviä järjestelyeriä, jotka on tarkoitettu myös palkkavääritysten korjaamiseen. Kuntayhtymän on täytynyt toiminnassa noudattaa perussopimusta, jonka mukaan, mikäli on nähtävissä, että kuntayhtymätasoisesti on syntymässä alijäämää, estetään alijäämän syntyminen ensisijaisesti yhtymän toimintaa sopeuttamalla.

Harmonisaatiota on käsitelty PHHYKY:n hallituksessa vuosina 2021 ja 2022. Muun muassa PHHYKY:n hallituksen pöytäkirjan 1.2.2021 § 17 mukaan: "Tilintarkastajien kanssa pidetyn palaverin mukaan tarvetta pakollisen varauksen teolle palkkaharmonisaatiota varten ei ole."

Kunnista hyvinvointialueille siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset on VM:n päätökseen 21.12.2023 tarkistettu kuntien lopullisten vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 57 § 3 ja 4 mom.). Lisäksi päätöksen mukaan kuntien tilinpäätöstietojen mukaisista kustannustiedoista on oikaistu niitä merkittävästi vääristävät erät 30.6.2023 voimaan tulleen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022, 7 § muutettu VNA 29.6.2023/885, myöhemmin valtiosuusasetus) perusteella.

Valtiosuusasetuksen 7 §:n mukaisesti VM:lle on toimitettava riittävä selvitys kustannuksista ja niiden kirjausten perusteista sekä mahdollisesta tuomioistuimen päätöksestä tai sitovasta sopimuksesta, joihin takautuvien kustannusten maksaminen perustuu. PHHYKY:n tekemä yksipuolinen tilinpäätösvaraus ei perustu tuomioistuimen päätökseen eikä palkkaharmonisaatoratkaisusta ole tehty sitovaa sopimusta tilinpäätöshetkellä eikä tilinpäätösvarausta voida pitää näihin rinnastettavana asiakirjana.

Lisäksi valtiosuusasetus on ristiriitainen toimeenpanolain kanssa. Lain mukaan kunta ei ole vastuussa 1.1.2023 jälkeen sovituista ja erääntyvistä palkkaharmonisaatoratkaisuksista.

VALITUS

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on ministeriölle antamassaan selvityksessä ilmoittanut 5 053 799,87 euron osuuden palkkaharmonisaatiokustannuksista kohdentuneen vuodelle 2020. Vähintäänkin tämä osuus tulee poistaa valtionosuuslaskelmiin vaikuttavista sotesiirtokustannuksista.

Kunnioittaen
Orimattilan kaupunki

Kalle Larsson
kaupunginjohtaja